

ردیف و نقش آن در رباعیات خیام

م. نازک قاسم محمد^۱

^۱ رشته زبان فارسی، دانشکده زبان دانشگاه بغداد (نویسنده مسئول)

چکیده

عمر خیام شاعر ایرانی است که در سراسر جهان شناخته شده است و شعرش با فرم رباعی متمایز است. این فرم را با مختصرترین بیان به شرح مقصود می پردازد، و او را در رباعیات خود خلق تصاویر زنده و خیال انگیز می کوشد، مفاهیم مورد نظر و اندیشه های محوری خویش را هنرمندانه تر در کهن مخاطبان مجسم سازد. خیام با شگرد و هنر کم نظیر خویش توانسته است معانی ژرف و نکته های باریک فلسفی را در جامه الفاظ نیکو بیان نماید و با این روش بر تأثیر سخنش بیفزاید. این هنر بیان اوست که توانسته افکار عمیق فلسفی را در لباس نگارین ادب بنمایاند. خیام ردیفهای گوناگون و متنوع در رباعیات خود به کار برده است. و بیشتر ردیف های او از نوع ردیف فعلی است، و آنها در شخصیهای مختلف و زمانهای متفاوت را انتخاب شده است، و همچنین تعدادی از آنها از نوع ردیف اسمی، ضمائر فاعلی و ضمائر پرسشی شامل می شود.

واژه های کلیدی: ردیف از لحاظ لغت و اصطلاح، سودهای ردیف، نقش ردیف در شعر، رباعی، ردیف در رباعیات خیام از جهت تنوع.